

Sygn. akt III RC 762/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia (...) r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Piotr Kawecki

Protokolant sekr. sądowy Monika Smolarek

po rozpoznaniu w dniu (...) r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa: **A. T.**

przeciwko: **R. T.**

o zaspokojenie potrzeb rodziny

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża powódki kosztami sądowymi w zakresie oddalonego powództwa.

Sygn. akt III RC 762/17

UZASADNIENIE

A. T. w dniu (...) r. wniosła przeciwko R. T. pozew domagając się – po sprecyzowaniu stanowiska w piśmie z dnia (...) r. oraz na rozprawie w dniu (...) r. – zasądzenia od pozwanego tytułem zaspokojenia potrzeb rodziny – alimentów na jej rzecz kwoty (...) zł miesięcznie, poczynając od dnia złożenia pozwu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała m.in., że strony pozostają w separacji faktycznej. Od kilku lat w coraz większym stopniu pozwany zaniedbuje obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny i nie interesuje się jej potrzebami. We wrześniu (...) r. ugodą zawartą przed Sądem ustalone zostały alimenty na rzecz małoletnich dzieci stron. Mimo tego pozwany nadal nie łoży na utrzymanie dzieci i obecnie prowadzona jest egzekucja komornicza. Pozwany nie partycypuje również w kosztach utrzymania mieszkania chociaż je zajmuje i z niego korzysta, dlatego powódka korzysta z pomocy finansowej swoich rodziców.

A. T. podała, że pracuje w Poradni P. P. na stanowisku p. i z tego tytułu uzyskuje dochód ok. (...) zł netto miesięcznie. Spłaca kredyt hipoteczny w wysokości (...) zł miesięcznie, utrzymuje samochód (ok. (...) zł miesięcznie). Średnie koszty utrzymania mieszkania wynoszą (...) zł miesięcznie. Pozwany jest zatrudniony w firmie (...) na umowę zlecenie.

Powódka wskazała, że od wielu lat ponosi sama koszty związane z naprawami, drobnymi remontami, zakupami koniecznych sprzętów rezygnując z zaspokajania wielu własnych potrzeb. W związku z tym domaga się od pozwanego zwrotu odpowiedniej części poniesionych na ten cel kosztów.

Na rozprawie w dniu (...) r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił, co następuje:

A. T. i R. T. są małżeństwem od (...) Ze związku małżeńskiego mają dwoje małoletnich dzieci: K. T., ur. (...) i G. T., ur. (...)

/okoliczności bezsporne a ponadto dowód:

odpisy skrócone aktów urodzenia k. 4-5/

Ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Toruniu w dniu (...) r. w sprawie III RC (...) pozwany R. T. zobowiązał się do płacenia alimentów na rzecz małoletniego G. T. w kwocie po (...) zł miesięcznie oraz na małoletniego K. T. w kwocie po (...) zł miesięcznie, tj. w łącznej kwocie po (...) zł miesięcznie poczynając od dnia (...) r.

Od (...) r. prowadzona jest egzekucja komornicza alimentów. Za okres ostatnich 10 miesięcy komornikowi udało się wyegzekwować kwotę łączną (...) zł.

/dowód: ugoda z dnia (...).10.2015r. k. (...) akt III RC (...) SR w Toruniu

przesłuchanie powódki k. 152v.-153v.

potwierdzenia przelewów k. 94-108/

Pozwany R. T. ma (...) lat. Z wykształcenia jest p.. Od grudnia (...) r. pracuje w firmie (...) na umowę zlecenie. Jego miesięczne wynagrodzenie uzależnione jest od kwoty wypłaconych jego klientom odszkodowań. Otrzymuje 9% prowizji od wypłaconego odszkodowania.

Od w. 2016 r. do m. 2017 r. nie miał żadnego dochodu. Jego zarobki za ostatni rok wyniosły (...) zł netto. Od g. 2015 r. do (...)2018 r. zarobił łącznie (...) zł netto.

Pozwany dodatkowo podejmuje dorywcze pracy u znajomych w B. polegające na skonfigurowaniu inteligentnych domów. Zarabia w ten sposób ok. (...) zł miesięcznie, z czego (...) zł wydaje na dojazdy oraz (...) zł na hotel pracowniczy.

Jest współwłaścicielem mieszkania przy ul. (...) w którym zamieszkuje wraz z powódką i dziećmi. Nie ma innego majątku.

R. T. prowadził własną działalność gospodarczą, która w (...) r. zakończyła się bankructwem firmy. Zostały mu wówczas wypowiedziane wszystkie kredyty jakie miał zaciągnięte. Ma zajęcia komornicze z tego tytułu. Obecnie jego zadłużenie wynosi ok. (...) zł. Ma również zajęcia komornicze z powodu niepłacenia alimentów. Jego zadłużenie z tego tytułu wynosi ponad (...) zł.

Po potrąceniach komorniczych pozwanemu zostaje na własne utrzymanie kwota ok. (...) zł miesięcznie. Z pieniędzy tych ponosi koszt zakupu żywienia ok. (...) zł, pralni (...) zł, dojazdów PKS (...) zł, komunikacji miejskiej (...) zł, hotelu pracowniczego (...) zł. Spłaca również pożyczkę zaciągniętą u kolegi w okresie gdy nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia. Miesięcznie przekazuje mu (...) zł.

/dowód: karta rozliczeń k. 144-145

zaświadczenie o zarobkach k. 146-150

przesłuchanie pozwanego k. 153v.-154/

Powódka A. T. ma obecnie (...) lat. Zatrudniona jest w Poradni P. P. w T. jako p. z wynagrodzeniem średnim ok. (...) zł netto miesięcznie Z tytułu nadgodzin otrzymuje dodatkowo (...) zł miesięcznie.

Na wyżywienie dla siebie wydaje (...) zł miesięcznie, na paliwo na dojazdy do pracy ok. (...) zł miesięcznie.

Powódka choruje na b.. W okresie od stycznia do marca na leki dla siebie wydała (...) zł. Zakończyła leczenie, na które jeździła do G.. Obecnie leczy się w ramach NFZ.

Jest właścicielką samochodu S. (...) z (...) r., który zamierza wymienić na nowszy, czyniąc na ten cel oszczędności. Na ubezpieczenie samochodu wydaje ok. (...) zł rocznie.

Dzieci stron mają obecnie (...) i (...) lat. Oboje małoletni są przewlekle chorzy i wymagają stałej opieki lekarskiej. Małoletni K. ma orzeczenie o niepełnosprawności. Z tego tytułu jego matka otrzymuje zasiłek w wysokości (...) zł miesięcznie. Na młodszego syna G. otrzymuje (...) zł w ramach świadczenia 500+.

Powódkę wspierają rodzice przelewając jej pieniądze m.in. na leczenie czy zakup niezbędnych rzeczy do mieszkania. Do chwili obecnej przekazali jej ok. (...) zł.

/dowód: zaświadczenie o zarobkach k. 6-7, 151

potwierdzenia przelewów k. 75-93

historia rachunku k. 62

umowa ubezpieczenia k. 64-65

dokumentacja medyczna k. 67-74

przesłuchanie powódki k. 152v.-153v./

Strony wspólnie zamieszkują w mieszkaniu przy ul. (...) w T.. Mieszkanie to jest współwłasnością powódki i powoda.

A. T. zaciągnęła sama na remont mieszkania kredyt w wysokości (...) zł, który spłaca w ratach po ok. (...) zł miesięcznie w zależności od kursu franka.

Powódka zakupiła meble do domu za pieniądze swoich rodziców. W ostatnim czasie zakupiła pralkę za (...) zł oraz zmywarkę. Na wymianę i konserwację sprzętów domowych wydaje średnio ok. (...) zł miesięcznie.

Pozwany zamieszkuje wraz z powódką i dziećmi jednak z uwagi na swoją pracę często nocuje poza domem. W ostatnim miesiącu nocował w mieszkaniu 2 razy. W czasie gdy jest w domu odbiera dzieci ze szkoły i przedszkola i zawozi je na zajęcia dodatkowe.

Opłaty za mieszkanie wynoszą: czynsz (...) zł miesięcznie, gaz (...) zł co dwa miesiące, prąd ok. (...) zł co dwa miesiące, woda ok. (...) zł miesięcznie.

/dowód: potwierdzenia przelewów k. 8, 10, 44, 50-61,

faktury k. 9, 11-43, 45-49, 66

przesłuchanie powódki k. 152v.-153v.

przesłuchanie pozwanego – k.153v.-154/

Sąd zważył, co następuje

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, przesłuchanie stron oraz na podstawie akt III RC (...) Sądu Rejonowego w Toruniu.

Sąd przyjął za wiarygodne dowody w postaci dokumentów złożonych przez strony do akt sprawy. Nie było podstaw do kwestionowania ich autentyczności i prawdziwości.

W ocenie Sądu zeznania złożone przez powódkę jak i pozwanego należało również co do zasady uznać za wiarygodne. Większość okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przez nich przytaczanych okazało się bowiem bezspornych między stronami lub wyjaśniło się w toku przesłuchania stron. Różniły się one jedynie szczegółami oraz subiektywną oceną poszczególnych okoliczności dokonywaną przez każdą ze stron. Ponadto były one zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Spór sprowadzał się zatem do oceny ustalonych faktów i ich interpretacji w świetle przepisów prawa.

Przechodząc do rozważań prawnych należy wskazać, że kodeks rodzinny i opiekuńczy nie przewiduje istnienia obowiązku alimentacyjnego pomiędzy małżonkami. Unormowany został jedynie obowiązek alimentacyjny pomiędzy małżonkami rozwiedzionymi (art. 60 kro) oraz małżonkami, w stosunku do których orzeczono separację (art. 61⁴ § 4 kro). W literaturze wskazuje się jednak, że art. 27 kro nakładający na małżonków obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli, może być traktowany jako źródło obowiązku łożenia także na utrzymanie współmałżonka. Mowa jest jednak w tym wypadku o obowiązku zbliżonym do alimentacyjnego, quasi alimentacyjnym (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2000r., III CKN 1015/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004r., IV CK 371/03).

Zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 27 kro „oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli”. Obowiązek alimentacyjny przewidziany w tym przepisie powstaje przez zawarcie małżeństwa. Źródłem jego jest wzajemny obowiązek pomocy, współdziałania dla dobra rodziny i zaspokajania jej potrzeb.

Obowiązujące prawo rodzinne nie normuje, jak wiadomo, skutków prawnych faktycznej separacji małżonków. W zasadzie więc w czasie tej separacji trwają wszystkie skutki wynikające z zawarcia małżeństwa, w szczególności obowiązek małżonków wzajemnej pomocy i zaspokajania potrzeb rodziny.

W kwestii wpływu separacji faktycznej na istnienie omawianego obowiązku zdania są podzielone.

Pogląd, iż separacja faktyczna uniemożliwia uwzględnienie powództwa z art. 27 kro, bowiem nie sposób wówczas twierdzić o istnieniu rodziny przestawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 1999r. III CKN 153/99 LEX nr 50731 oraz w wyroku z dnia 28 stycznia 1998r. II CKN 589/97 LEX nr 33362.

Dominujący jest jednak pogląd, iż separacja faktyczna małżonków nie stanowi przesłanki do odmowy uwzględnienia powództwa o zasądzenie od jednego z nich na rzecz drugiego odpowiedniej kwoty pieniężnej tytułem realizacji obowiązku przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny. Podnoszony jest tu również niekiedy argument, że skoro w przypadku formalnego rozwodu lub separacji małżonek „niewinny” mógłby liczyć na alimentację w trybie art. 60 kro, to tym bardziej należy przyjmować istnienie takiego uprawnienia w przypadku małżonków jedynie faktycznie odseparowanych.

Stanowisko, według którego separacja faktyczna nie powoduje zniesienia obowiązku istniejącego z mocy art. 27 kro, może jedynie wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres.

Wypowiedział się w tej kwestii Sąd Najwyższy w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16 grudnia 1987r., III CZP 91/86, uzasadniając tezę pierwszą uchwały, stanowiącą, że: „Małżonek może dochodzić zaspokajania potrzeb na zasadzie art. 27 kro zarówno wtedy, gdy rodzinę tworzą małżonkowie i dzieci będące na ich utrzymaniu, jak i wtedy, gdy w rodzinie dzieci takich nie ma”. W uzasadnieniu tej tezy stwierdza się, że: "O potrzebach rodziny - w rozumieniu art. 27 kro - można mówić w zasadzie wówczas, gdy rodzina jest związana węzłem wspólnego pożycia. Tylko bowiem w takiej sytuacji powstają potrzeby dotyczące zespołu osób tworzących rodzinę. Dlatego nawet zupełne zerwanie pożycia małżeńskiego nie uchyla obowiązku przewidzianego w art. 27 kro, ale może wpłynąć na jego ukształtowanie i zakres".

Również w uchwale z dnia 7 sierpnia 1974r., III CZP 46/74, Sąd Najwyższy wskazał, że okoliczność, iż małżonkowie pozostają w faktycznej separacji nie stoi na przeszkodzie domaganiu się przez żonę pomocy od męża w postaci świadczeń alimentacyjnych na jej rzecz w granicach jej potrzeb oraz możliwości zarobkowych i majątkowych męża.

Powszechnie przyjmuje się, że jedynie w wypadkach szczególnych, np. gdy małżonek, który z własnej winy zerwał pożycie lub małżonek postępujący rażąco niewłaściwie domaga się zasądzenia świadczenia z art. 27 kro, sąd może odmówić uwzględnienia roszczenia, jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu małżonek pozostający w faktycznej separacji nie może być w gorszym położeniu niż małżonek rozwiedziony lub pozostający w separacji prawnej, który zgodnie z obowiązującymi przepisami może domagać się zasądzenia na swoją rzecz alimentów.

Zdaniem Sądu zatem także w wypadku zerwania pożycia małżeńskiego małżonek ma w stosunku do drugiego małżonka roszczenie z art. 27 kro o zaspokajanie potrzeb rodziny według zasady równej stopy życiowej (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 czerwca 1972r., III CZP 43/72). Prawo rodzinne wychodzi bowiem z założenia, że źródłem obowiązku alimentacyjnego są węzły krwi bądź instytucje prawne, z którymi łączy się powstanie obowiązku alimentacyjnego (małżeństwo, przysposobienie), kwestia natomiast wzajemnych stosunków między osobami uprawnionymi i zobowiązanymi do alimentacji, ich ewentualnych konfliktów, niewłaściwego postępowania usuwa się w zasadzie w procesie o alimenty poza sferą rozważań. Obowiązek wynikający z art. 27 kro istnieje zatem tak długo, jak długo istnieje małżeństwo, tj. powstaje on z chwilą zawarcia małżeństwa i gaśnie z chwilą jego ustania lub unieważnienia.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że małżeństwo stron istnieje, nie zostało bowiem unieważnione ani rozwiązane przez rozwód. Nie zachodzi również żadna szczególna okoliczność, która uzasadniałaby oddalenie powództwa jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego.

Stwierdziwszy więc, że związek małżeński istnieje i nie został rozwiązany przez rozwód, sąd ograniczył się do ustalenia, czy zachodzą przesłanki zasądzenia alimentów ze względu na potrzeby małżonka żądającego ich i na możliwości drugiego małżonka. Jedynym kryterium świadczenia alimentacyjnego są bowiem usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Należy przy tym mieć na uwadze nie tylko istniejącą sytuację obojga małżonków, ale także ich możliwości zarobkowe i majątkowe.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, że średnie wynagrodzenie powódki w okresie ostatnich 3 miesięcy wynosiło (...) zł netto miesięcznie. Z kwoty tej po opłaceniu wszystkich świadczeń za mieszkanie oraz kosztów własnego utrzymania pozostaje jej co miesiąc do dyspozycji kwota ok. (...) zł.

Średnie zarobki pozwanego w ostatnim okresie wyniosły ok. (...) zł netto miesięcznie. Z kwoty tej pozwany ponosi koszty swojego utrzymania w postaci zakupu żywienia, opłacenia pokoju w hotelu i kosztów dojazdu. Biorąc pod uwagę ciążący na nim obowiązek alimentacyjny na rzecz synów w łącznej wysokości (...) zł miesięcznie, na zaspokojenie jego pozostałych potrzeb pozostaje mu kwota niespełna (...) zł miesięcznie. Sąd biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego ustalił, że koszty utrzymania pozwanego są wyższe niż wskazywał on podczas przesłuchania, bowiem oczywistym jest, że poza żywnością musi on zakupić dla siebie odzież, środki higieny czy choćby okresowo jakieś leki. O kondycji finansowej pozwanego świadczy też prowadzona przeciwko niemu egzekucja komornicza. Zadłużenia pozwanego są ogromne, nawet na poczet zasądzonych na rzecz małoletnich dzieci stron alimentów komornikowi udaje się wyegzekwować jedynie niewielką część tych świadczeń.

Sąd mając na względzie zasadę równej stopy życiowej małżonków uznał, że zasądzenie od pozwanego świadczenia w jakiegokolwiek wysokości wykraczałoby poza granice jego możliwości majątkowych i zarobkowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 27 kro a contrario w punkcie I wyroku powództwo oddalił.

O kosztach sądowych, Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.